

Skupinkový
(mega)sbor

2002

Recenze skript autorky Kuttruff S. „O životě domácích skupinek“,
doplněná o historické pozadí, podle kterých řada sborů v Apoštolské církvi
praktikují svoji představu učednictví

Aleš Franc

OBSAH

Úvod.....	3
Historie.....	3
Modely dle účelu.....	3
Kázání, čtení a studium Božího slova	3
Pronásledování	3
Školení	3
Činění učedníků	4
Megasbory	4
Modely dle historického vývoje.....	4
Římskokatolický model	4
Pietismus	4
Watchman Nee	4
Curyšský megasbor	5
Biblické příklady domácích skupinek	5
Shromáždění první církve	5
Volba diakonů	6
Mojžíšovo souzení lidu	6
Struktura Curyšského megasboru.....	7
Vedoucí domácí skupinky.....	7
Vlastností vedoucího domácí skupinky.....	7
Postavení vedoucího domácí skupinky	8
Úloha vedoucí domácí skupinky	8
Výchova vedoucího skupinky	8
Vyučování pro vedoucí skupinek	9
Multiplikace	9
Vize	9
Moc multiplikce	9
Plánování multiplikace.....	10
Průběh domácí skupinky	10
Ledoborec.....	10
Chvály	10
Čas budování.....	11
Komunikace vize.....	11
Inspekce	12
Závěr	13

Úvod

Přiznám se, že ještě nikdy jsem nesepisoval nějakou kritickou studii s větší bází a s tolikým váháním, jako tuto. K dané problematice mám totiž vztah více než osobní. Mezi zastánce a průkopníky skupinkových sborů patří můj duchovní otec, bývalý pastor sboru v Českých Budějovicích, muž, který pro mne byl vždy vzorem člověka ochotného naslouchat kritice a který vždy upřednostňoval přístup zkoumání a přemýšlení před principem nadšeného přijímání nových věcí. Dalším sborem, který přejal filosofii skupinkového sboru, je můj domovský sbor v Brně. Tato struktura je zde funkční a zdá se, že odpovídá potřebám lidí. V neposlední řadě nemohu opomenout, že sám již přes šest let sloužím jako vedoucí domácí skupinky a moje manželka stojí na místě poradce vedoucích. Chtěl bych předeslat, že nemám naprosto nic proti domácím skupinkám a jejich instituci vidím jako dobrou, dokonce svým způsobem nenahraditelnou. Na druhé straně musím přiznat, že již nejméně osm let mám určité výhrady – nikoliv ke skupinkám - ale k pojetí instituce skupinkového sboru, které v poslední době zesílily. Pokusil bych se je zde proto stručně sepsat.

Historie

V dobách duchovního rozvážení obvykle lidé toužili po intenzivnějším duchovním růstu a poznání Boha, což se projevilo i touhou po užším společenství mezi sebou navzájem. Proto se ke kázání, čtení a studiu Božího slova začali scházet po domácnostech. Typické zde bylo např. probuzení na Těšinsku z počátku minulého století, kde se věřící scházeli v tzv. „rodinkách“. Dalším z faktorů, který vedl k utváření domácích církví, bylo pronásledování. V současnosti je tento trend vidět např. v Číně nebo Severní Koreji, kde křesťané musí svá setkávání přizpůsobit okolnostem a domácí církve tomu vyhovují nejlépe. V neposlední řadě se domácích církví začalo používat v učednickém hnutí, k tzv. „činění učedníků“. Dalším a nejmladším modelem je způsob uspořádání církve do tzv. „megasborů“. Podtrhuji, že se jedná o faktory, které se mezi sebou mohou překrývat a nemusí být vždy na první pohled zřetelně oddělitelné.

Modely dle účelu

Kázání, čtení a studium Božího slova

Krom učení apoštolů po domech (Sk 5,42 nebo Sk 20,20) do této skupiny, jak již bylo řečeno, patří např. letniční probuzení, či charismatické obživení. Letniční pionýr William Seymour poté, co byl vyobcován ze sboru církve svatosti, začal svá shromáždění s vyučováním o křtu v Duchu svatém v domácnosti Richarda a Ruth Asberyových.

Pronásledování

I křesťané v Severní Koreji nebo v Číně, neboť nemají jinou možnost, stejně jako první církve (Sk 12,12), konají domácí bohoslužby. Proslulé jsou i různé sluje a jeskyně z doby rekatolizace, které byly k „domácím setkáním“ používány Jednotou bratrskou.

Školení

Jedná se o moderní pojetí církve a jejího vzdělávání. Tento způsob vyučování používala v komunistických zemích např. skupina Navigátoři, která takto školila místní křesťany. V Bibli byl manželským párem Akvilou s Priscilou na „domácí skupince“ vyučen např. Apollo (Sk 18,26).

Činění učedníků

V čistě „učednickém“ modelu byly skupinky použity jako prostředí tréninku a pastorače křesťanů z různých církví. Zde můžeme vidět různé modifikace Pastýřsko-učednického hnutí, jak bylo rozvinuto Simpsonem, Mumfordem, Bashamem, Princem a Baxterem koncem 60. let v USA. Princip spočíval v tom, že vedoucí skupiny (pastor), měl pod sebou dalších dvanáct lidí, do kterých „projektoval“ svůj způsob života a své učení. Skupinky byly pyramidálně uspořádány, tzn., že každý učedník měl svého pastora, ale zároveň byl pastorem ostatním dvanácti lidem. Tento princip se v USA totálně zhroutil v polovině osmdesátých let. Dnes je nově praktikován např. v hnutí Ochránců slibů (Promise Keepers) a v tzv. hnutí G 12.

Megasbory

Princip je velmi podobný předchozímu s tím rozdílem, že skupinky nejsou mezidenominační, ale sborové. Jedná se o pojetí církve, které dovoluje růst tzv. „megasborů“, které v zahraničí dosahují počtu členů zhruba jako české denominace. Toto pojetí má tradici zejm. v Argentině. Nejznámějším učednickým sborem je megasbor Juana Ortegy. Mezi u nás nejznámější patří megasbor P. Y. Cho v Soulu a W. Kniessla v Curychu. Sbory mají strukturu pyramid s mnoha „podlažími“ mezipastorů, kontrolujících chod cca 8 – 14 ti členných skupinek.

Modely dle historického vývoje

Vinzant zveřejnil v devadesátých letech studii zabývající se skupinkovými modely církví, kde došel k následujícím závěrům: Učednictví v malých skupinkách se vyvíjelo ve třech proudech. První byl římskokatolický, který se projevil již ve čtvrtém století našeho letopočtu a druhým byl Wesleyho pietismus v Anglikánské církvi. Třetím bylo hnutí místních církví W. Nee, které se projevilo v charismatickém hnutí a později v paracírkevních hnutích, jako jsou Navigátoři, Campus Crusades a Promise Keepers.

Římskokatolický model

Zde byli učedníci vedeni k tomu, aby každý měl svého „duchovního lektora“, kterému měl vyznávat své hříchy a učit se od něho rozpoznávat, co je dobré a zlé. Podobného ducha můžeme později vidět i v různých řádech a duchovních exerciciích. Tento systém byl dokonale rozpracován zakladatelem řádu jezuitů Ignácem z Loyoly, který svůj řád postavil na struktuře armády. V čele řádu stojí generál, který je oddán papeži a zájmům římské církve a celý řád je koncipován jako velká pyramida v jejímž čele stojí generál řádu (černý papež). Každý vedoucí v jednotlivých patrech pyramidy je nucen poslouchat svého vedoucího jako Krista ve všem, kromě hříchu a být pasivní „holí“ v ruku svého lidského pastýře, která nemá svou vlastní vůli a je schopna se vždy bez vlastního přemýšlení nechat použít. Každý jezuita je pak „prodlouženou rukou“ generála, nacházejícího se na špici pyramidy. V době novictví měl každý jezuita přiděleného průvodce, se kterým sdílel veškerý svůj čas.

Pietismus

Druhým kořenem Vinzant vidí vliv pietismu, kdy se John Wesley nechal inspirovat Spenerovými kroužky (collegia pietatis). Tyto skupinky, resp. třídy, Wesley vybuodoval napříč Anglikánskou církvi, čímž vytvořil de facto církev v církvi, která se později, jako denominace metodistů, z anglikánské církve oddělila. Cílem skupin bylo tříbení křesťanského charakteru a skrze vzájemnou vykazatelnost a disciplínu spění ke křesťanské dokonalosti.

Watchman Nee

Čínský učitel a později mučedník W. Nee je znám jako kategorický odpůrce denominačního uspořádání církve - což zřejmě vychází z jeho ovlivnění učením Plymhoutských bratří - a jako

velký ctitel duchovní autority - v čemž lze patrně vysledovat vliv pietismu. Nee byl přesvědčen, že každá osoba v církvi musí být přikryta duchovní autoritou, které je třeba vyznávat hříchy a se kterou je třeba se radit při důležitých životních rozhodnutích. Z tohoto důvodu vidí Nee církev jako „manifestaci delegované autority“. Jednota se v církvi, dle Nee, dosahuje tím, že věřící zaujme své místo v těle Kristově a podřídí se delegované lidské autoritě.

Curyšský megasbor

Českým křesťanům bude zřejmě nejvíce známý sbor letničního pastora Wenera Kniessla, který je populární zejm. díky každoročním konferencím pro křesťany z Evropy, které se zabývají právě problematikou budování megasborů resp. domácích skupinek. Mezi fundamenty patří i manuály pro vytváření skupinkových sborů od Kniesselovy spolupracovnice Susane Kuttruff. Většinou se jedná o doplněný a upravený přepis materiálů americké „The Outreach Ministries“, kde nelze nerozpoznat podobnost se Shepherd-Discipleship Movement“. Tato studie je proto rozbořem skript „O životě domácích skupinek“, které vydalo nakladatelství Křesťanský život.

Skripta nám popisují nejdůležitější principy, které má megasbor plnit a na kterých je založen. Jedná se o: *Vizi, vůdcovství, multiplikaci, průběh domácích skupinek, evangelizaci, obecní péči a pečování.*

Biblické příklady domácích skupinek

Shromáždění první církve

Hned na počátku skripta uvádějí širokou řadu biblických veršů, ze kterých se autorka snaží dovodit existenci domácích skupinek v prvotní církvi. I když je v závěru kapitoly v souhrnu uvedeno: „*Vypadá to tak, že se většina sborových setkání v Novém zákoně uskutečňovala po domech*“ (str. 11), stejná autorka na konferenci o domácích skupinkách v Kolíně v roce 1995 uvedla, že tyto verše dokládají existenci domácích skupinek, které mají svého vedoucího a svůj specifický průběh (audiokazeta). Prakticky ve všech verších, které hovoří o tom, že se věřící scházeli po domech, jsou rozpoznány dnešní malé skupinky lidí. Tak se např. za verše dokazující existenci domácích skupinek považují Sk 12,12, popisující modlitební shromáždění mnoha lidí v domě Marie, matky Jakuba nebo Sk 10,24-27 popisující početné shromáždění v Kornéliově domě. Jinak je zde mnoho veršů popisující existenci „církvi v domě“ (Ko 4,15, Fm 2) příp. se jako důkaz existence domácích skupinek vidí návštěvy Krista v domech různých lidí (L 10,38 nebo Mt 9,10). Prakticky kterýkoliv verš, popisující shromáždění věřících v domě, je tak možné považovat za podpůrný text k oprávněnosti existence domácích skupinek.

Z těchto textů však nelze odvodit o nic víc, než ony samy obsahují. Ani jeden z těchto veršů nepopisuje existenci malých skupinek okolo 12-ti lidí, avšak tyto verše jasně popisují, že se jednalo o mnohačetná shromáždění (Sk 10,24-17 a Sk 12,12). Průběh jedné takové „domácí skupinky“ je popsán ve Skutcích:

Sk 20,7-11 „*První den v týdnu jsme se sešli k lámání chleba a Pavel promluvil ke shromáždění. Protože chtěl na druhý den odcestovat, protáhl řeč až do půlnoci. Byli jsme shromáždění v horní místnosti, kde bylo mnoho lamp. Nějaký mladík jménem Eutychos seděl na okně, a protože Pavel mluvil dlouho, přemáhal ho spánek. Usnul a spadl z třetího poschodí a když ho zvedli, byl mrtvý. Pavel sešel dolů, sklonil se nad ním, objal ho a řekl: "Upokojte se, je v něm život." Pak se vrátil nahoru, lámal a jedl chléb, dlouho do rána s nimi rozmlouval a potom odešel.*“

Jiné verše, popisující domácí shromáždění, jsou následující:

Sk 1,15 až 2,2 „*V těch dnech vstal Petr ve shromáždění bratří - bylo tam pohromadě asi sto dvacet lidí... Když nastal den letnic, byli všichni shromážděni na jednom místě. Náhle se strhl hukot z nebe, jako když se žene prudký víchr, a naplnil celý dům, kde byli.*“

Tento krátký výčet veršů nám ukazuje, jak asi mohly být velké církve, kde se shromažďovali lidé v domech a kam Pavel psal své pozdravy. Jsem přesvědčen, že tyto „skupinky“ mohly být větší, než největší sbory v Apoštolské církvi. Kolik sborů např. dosahuje účasti 120 lidí na shromáždění? Navíc tito lidé se zde scházeli k poslechu Petrova (Sk 10,24 nn), či Pavlova kázání (Sk 20,9) a k modlitbám (Sk 12,12). Prakticky se jednalo o sborová shromáždění. Ačkoliv si nemůžeme učinit o průběhu oněch shromáždění jasnější představu, jejich citace na podporu existence skupinkových sborů a dvanáctičlenných buňkách takto ospravedlnit lze je ztěžší.

Volba diakonů

Další biblickou pasáží, kterou se autorka snaží ospravedlnit existenci domácích skupinek, je volba sedmi diakonů v knize Skutků. Píše: „*Sk 6,1-7 Úkoly musely být nově rozděleny. Laičtí spolupracovníci byli nasazeni. Vedoucí domácích skupinek jsou laickými pracovníky.*“ (str. 12) Ponecháme-li stranou, že církve té doby neznala dělení na „laiky“ a „profesionály“ - k tomu došlo až později - podívejme se, co bylo úkolem těchto „laiků“.

Sk 6,1-7 „*V té době, kdy učedníků stále přibývalo, začali si ti z nich, kteří vyrostli mezi Řeky, stěžovat na bratry z židovského prostředí, že se jejich vdovám nedává každodenně spravedlivý díl. A tak apoštolové svolali všechny učedníky a řekli: "Bohu se nebude líbit, jestliže my přestaneme kázat Boží slovo a budeme sloužit při stolech. Bratří, vyberte si proto mezi sebou sedm mužů, o nichž se ví, že jsou plni Ducha a moudrosti, a pověříme je touto službou. My pak budeme i nadále věnovat všechny svůj čas modlitbě a kázání slova." Celé shromáždění s tímto návrhem rádo souhlasilo, a tak zvolili Štěpána, který byl plný víry a Ducha svatého, dále Filipa, Prochora, Nikánora, Timóna, Parména a Mikuláše z Antiochie, původem pohana, který přistoupil k židovství. Přivedli je před apoštoly, ti se pomodlili a vložili na ně ruce. Slovo Boží se šířilo a počet učedníků v Jeruzalémě velmi rostl. Také mnoho kněží přijalo víru.*“

Jak je na první pohled zřejmé, zde se jedná o službu církve potřebným, tj. vdovám, které ztratily zdroj obživy. Služba při stolech s největší pravděpodobností znamenala jejich každodenní sycení. O podobné věci se zmiňuje i Pavel v listu Timoteovi (1 Tim 5,9-11). A opět se nikde nedočteme o domácích skupinkách po domech a jejich ordinovaných vedoucích. Kuttruff však tuto pasáž vykládá následovně. „*Vedoucí domácích skupinek mají pomáhat pastorovi v přípravě věřících, neboť práce domácích skupinek je návratem ke kněžství – službě každého jednotlivého věřícího*“ (str. 12).

Mojžíšovo souzení lidu

Výklad této pasáže je společný mnoha učednickým směrům a hnutím. Dnešní vykladači vidí v Mojžíšovu uspořádání, kdy sporné záležitosti lidu byly rozsuzovány správci nad deseti, padesáti a tisíci, model pro dnešní strukturu církve.

Ex 18,24-26 „*Mojžíš svého tchána uposlechl a učinil všechno, co řekl. Vybral schopné muže ze všeho Izraele a ustanovil je za představitele lidu, za správce nad tisíci, sty, padesáti a deseti. Ti soudili lid, kdykoli bylo třeba; obtížné záležitosti přednášeli Mojžíšovi a všechny menší záležitosti soudili sami.*“

Kuttruff zde vidí inspiraci pro existenci domácích skupinek: „*Vedoucí skupinky je dosazen nad 10, vedoucí pásma je dosazen nad 50 atd*“ (str. 13).

Avšak je skutečně možné takto uvažovat? Snad na první pohled. Předně, tato forma uspořádání platila jen pro určité historické údobí a měla své opodstatnění. Písmo nám ukazuje Mojžíše jako předobraz Krista. „*Proto, bratří, vy, kteří jste svatí a máte účast na nebeském povolání, hleďte na apoštola a velekněze našeho vyznání, Ježíše: byl věrný tomu, kdo jej*

ustanovil, jako i 'Mojžíš byl věrný v celém Božím domě' (Žd 3,1-2). Stejně jako je dnes Kristus prostředníkem mezi Bohem a lidmi, stejně tak jím byl i Mojžíš. „Mojžíš řekl: 'Hospodin, náš Bůh, vám povolá proroka z vašich bratrů, jako jsem já; toho budete poslouchat ve všem, co vám řekne'“ (Sk 3,22).

Podobně jako Mojžíš, i Ježíš v sobě zahrnoval plný počet „vůdcovských“ úřadů. Byl apoštolem (Žd 3,1-2), prorokem (Sk 3,22), pastýřem (J 10,16), učitelem (Mt 23,10) a evangelistou (L 4,18). Z tohoto pohledu můžeme vidět Mojžíše i Ježíše jako ty, kteří mají mandát k podrobení si plné poslušnosti Božího lidu. Avšak v dnešní době jsou tyto úřady rovnoměrně rozděleny do Kristova těla (Ef 4,11), nikdo nezastává všechny (1K 12,29) a proto můžeme říci, že až celá církev tvoří tělo Kristovo (Ef 4,4). Těžko bychom dnes mohli pastora sboru přirovnat k Mojžíši, či Kristu proto, abychom ospravedlnili strukturu megasboru.

A je zde ještě mnohem podstatnějším rozdíl. Jak jsme již uvedli, lid měl přístup k Bohu, resp. jeho soudu, prostřednictvím Mojžíše. V té době měli Ducha Božího pouze kněží a proroci. Dnes nepotřebujeme budovat několikaposchoďovou pyramidu k náměstku Božímu. Roztržením chrámové opony máme každý přístup do Velesvatyně osobně. Respektujeme všechny úřady pastýřů a vůdců, jak o nich referuje Nový Zákon (Žd 13,17 a 1 Tes 5,12-13). Jednomužnou pyramidu však ani na základě těchto veršů ospravedlnit nelze.

Struktura Curyšského megasboru

Podle skript Susane Kuttruff je sbor vybudován do šestipatrové pyramidy. Základnu tvoří 8 – 15 ti členné buňky, v jejichž čele stojí vedoucí. Nad nimi je vedoucí pásma, který spravuje 3 – 5 skupinek, nad ním je pastor území, spravující 3 – 5 pásem a nad ním je pastor obvodu, spravující až pět pastorů území. Nad nimi je koordinátor skupinek, který je přímo zodpovědný pastorovi.

Skripta neuvádějí ani neřeší do jaké míry se do struktury zapojuje staršovstvo sboru ani jak se starší účastní výběru vedoucích skupinek a jejich nejruznějších mezipastorů. Pastorage probíhá od pastora skrze hierarchii mezipastýřů až na úroveň skupinek.

Bývalý předseda Evropského letničního výboru a skvělý teolog Reinhold Ulonska k tomuto principu poznamenává, že je zásadně proti struktuře megasborů, kde je pastorage uskutečňována skrze strukturu mezipastorů. Pastýř má, dle Ulonski, znát své ovce jménem, mít možnost se jim věnovat osobně a nikoliv prostřednictvím mezipastorů (Ulonski R., Úřady v církvi).

Vedoucí domácí skupinky

Klíčem pro pochopení megasboru je seznámení se s úlohou vedoucího domácí skupinky.

Vlastnosti vedoucího domácí skupinky

Nejdůležitějšími aspekty resp. kvalifikací vedoucího domácí skupinky je dle Kuttruff „věrnost, loajalita, podřízenost a poučitelnost“ (str. 28-29) vůči vedení sboru, resp. vůči pastorovi. Vedoucímu domácí skupinky je adresována otázka: „Jak reaguješ na příkazy, poučování a kritiku?“ (str. 29) Ačkoliv jsou tyto aspekty pro výběr církevního vedoucího důležité, pro vedoucího skupinek v megasboru jsou vůbec nejdůležitější. Kuttruff sice uvádí i další vlastnosti, jako „zralost, zkušenosti a schopnosti“ (str. 30), avšak dodává, že zatímco poslušnost, poddanost a loajalita jsou „*PODMÍNKOU, ty další mohou být rozvíjeny*“ (str. 30). Podstatu toho, proč jsou právě tyto vlastnosti pro výběr kandidáta určující, nedávno časopisu Charisma odhalil pastor korejského megasboru Y. Cho, z jehož knihy taktéž Kuttruff čerpá. Cho řekl, že by do funkcí vedoucích skupinek a různých mezipastorů měly být dosazovány ženy, a to z toho důvodu, že příliš neteologizují a snadno se podřizují. Pastor megasboru,

kontrolující sbor skrze mezipatra různých nižších pastorů, tak není nucen své postoje konzultovat, natož vysvětlovat, či prosazovat proti „teologizujícím“ vedoucím nebo dokonce starším sboru, kteří navíc v hierarchii ani žádný post nezastávají.

Postavení vedoucího domácí skupinky

Vedoucí domácí skupinky je postaven na úroveň jáhna (str. 30), avšak do jeho kompetence diakonie nespadá. Je však vykonavatelem vůle pastora sboru a zastupuje jeho zájmy: „*Služba vedoucího skupinky je prodloužením služby pastora sboru. V tomto smyslu není vedoucí skupinky žádným pastorem, nýbrž pomáhá, podporuje a zcela jednoduše zastupuje zájmy pastora*“ (str. 31). Na mnoha místech je uvedeno, že vedoucí skupinky není za práci zodpovědný. Odpovědnost nese pastor, kterého vedoucí skupinky zastupuje. Na druhé straně však Kuttruff píše, že vedoucí skupinky vykonává pastorační v celém rozsahu. Neboť: „*je vůdce (1 Pe 5,1-4), pase stádo (J 21,15-17), ochraňuje stádo (Sk 20,28-32) a připravuje ke službě (Ef 4,11-13)*“ (str. 32-34).

Podíváme-li se však blíže na citované verše, můžeme si všimnout, že se vztahují převážně na službu starších v církvi. Pro ty však není v posloupnosti místo a jejich funkce převzali vedoucí skupinek. Avšak tím, že tito vedoucí jsou dáni na úroveň diakonů, nemají samozřejmě autoritu starších, i když jejich funkce vykonávají. To může vést k jednomu. Tak může pastor po duchovní a pastorační stránce vést sbor bez toho, aby jeho autorita byla jakkoliv omezena, či korigována staršími sboru, či vedoucími skupinek, kteří mají pouze zodpovědnost starších, ale nikoliv jejich autoritu.

Úloha vedoucího domácí skupinky

Vedoucí skupinky dbá na to, aby všichni členové sboru byli zařazeni do domácích skupinek už od první návštěvy sboru: „*Zvláště si všímej těch, kteří jsou na shromáždění poprvé. Pozdrav je a osobně je oslov. Pokud jsou tito noví lidé přijati do skupinky, zapojí se pak mnohem rychleji do života sboru a rostou ve víře*“ (str. 38). Dále má zjišťovat, zda členové navštěvují pravidelně shromáždění a skupinku a o jejich účasti vede docházku a pravidelně odevzdává výkazy s jejich procentuální účastí svému nadřízenému, který je předává po vertikální ose až k pastrovi.

Vedoucí skupinky nesmí vyučovat. Megasbory obecně vyučováním, doktrínám a biblickým znalostem nepřejí. Nikoliv však přímo, nýbrž skrze velký důraz na vztahy. Např. „*Člověk je tvořen ze vztahů! Jeho nejtajnější problémy se zjevují ve vztazích, jeho neskrytéjší problémy jsou uspokojovány ve vztazích a pomocí nich. Uzdravení a obnova se děje pomocí vztahů*“ (str. 35). Jasně biblické vyučování tak v megasborech skupinkového typu ustupuje do pozadí za mezilidské vztahy a na domácí skupince je učit přísně zakázáno: „*Bud' trenérem, podporovatelem, avšak žádným učitelem*“ (str. 38), varuje Kuttruff vedoucí skupinek. Mnohdy sbory, které přecházejí na skupinkovou strukturu ruší biblické hodiny, které v této struktuře ztrácejí význam, neboť lidé se musí pravidelně a povinně účastnit domácích skupinek.

Výchova vedoucího skupinky

Vedoucí skupinky má rozpoznat svého zástupce a formou učednického vztahu se věnovat jeho výchově. Vedoucí „*musí sám sebe zreprodukovat tak, aby ostatní mohli jít a dělat to samé*“ (str. 40). „*Pro vedoucího skupinky je důležité vzít někoho do učení, aby se mohl nový vedoucí rozvíjet*“ (str. 46). Zde je vidět evidentní princip Pastýřského hnutí, neboť jak říká životopisec Dereka Prince: „*Počátkem sedmdesátých let začal Derek Prince cítit, že ho Bůh povolává do nové služby, aby investoval svůj čas do služby dalších lidí, potencionálních vedoucích... nevěnoval se nikdy vážně reprodukci svojí služby v ostatních... vybral si určité lidi, aby s ním pracovali a učili se z Jeho skutků a slov... začal podle tohoto vzoru sám sebe* -

svoje zkušenosti a poznání- *"investovat"* do druhých, a tak násobit svoji službu.“ Kuttruff smýšlí stejně: „*Tvůj učedník se musí účastnit na všem, co děláš*“ (str. 46) a učednictví též rozvíjí na vertikální rovině: „*Dohlížej na svého učedníka, jak se začíná věnovat novému učedníku*“ (str. 48).

Nyní se podívejme jak Pastýřské hnutí hodnotí po letech sám Prince: „*Je mi hluboce líto škody, která byla způsobena tělu Kristovu a v životech nadějných mladých mužů a žen.*“

Někteří badatelé poukazují na to, že Kristova slova „*čňte mi učedníky*“ nelze vykládat jako „*čňte si učedníky*“ neboť k činění učedníků je povoláno celé tělo Kristovo, zastupující Krista, nikoliv jednotlivci, kteří tak nemohou zabránit pouhé „výrobě“ své kopie. Tyto učednické principy ve své publikaci „*Hnutí učednictví a poddanosti*“ z roku 1976 ostře kritizují např. *Assemblies of God*, kde ukazují, že učednictví směřující k jednotlivcům pochází ze Staré smlouvy a nenachází se již ve Skutcích ani epistolách. Přesto Kuttruff poznamenává, „*Cílem vedoucího skupinky je investovat sám sebe do budoucího vedoucího*“ (str. 49).

Skripta dále obsahují manuál pro výchovu učedníka, kde je v 11 bodech uvedeno, jak se vedoucí má o svého učedníka starat. Mimo jiné má upevňovat i jeho pozitivní sebevědomí: „*povzbuzuji a chválím ho, na domácí skupince o něm kladně hovořím a ukazuji, jak si ho cením...*“ (str. 51).

Vyučování pro vedoucí skupinek

Vedoucí skupinek se povinně účastní tzv. vyučování pro vedoucí skupinek. Svoji případnou absenci vedoucí „*osobně a se zdůvodněním omluví*“ (str. 39). Obsahem vyučování samozřejmě nejsou biblická témata nebo doktríny. Obsahem je neustálé opakování a zažívání struktury skupinkového sboru. Tímto neustálým opakováním tématu s obsahem struktury sboru je tak ve vedoucích posilováno vědomí správnosti a důležitosti skupinkového sboru a udržování v nasměrování potřebné vize. Touto vizí je opět struktura skupinkového sboru a učení se její propracovanosti.

Multiplikace

Curyšský megasbor je zaměřen misijně. Nárůstu členské základny se zde dosahuje tzv. multiplikací, neboli násobením. Stejně jako živý organismus roste dělením buněk, nejnak je tomu i zde. Tím, že se buňky (domácí skupinky) neustále dělí a dorůstají, nabývá i megasbor na počtu členů. Toto dělení (multiplikace) je i cílem každé úspěšné domácí skupinky. „*Multiplikace (násobení) má stejný význam jako plodnost*“ (str. 57).

Vize

Členové sboru musí mít multiplikaci neustále na mysli, musí v ní věřit a vedoucí domácí skupinky musí o multiplikaci znova a znova mluvit. Multiplikace musí být taktéž znova a znova probírána na povinných vyučováních pro vedoucí domácích skupinek. Multiplikace je tak sama o sobě „vizi“ sboru, kterou sdílí i samotný Bůh. „*Nejedná se zde o nějaké andělské zjevení, nýbrž o to, abychom dostali zcela jasný pohled na to, co vidí Bůh. Vize je vlastně to, co vidí Bůh... velmi důležité v práci skupinek je, abychom měli vizi multiplikace*“ (str. 56).

Moc multiplikace

Pokud nebudou členové sboru v multiplikaci věřit, neustále se v ní utvrzovat a ubezpečovat, nebudou do sboru přicházet noví lidé. Multiplikace je tak nejdůležitějším principem misie sboru.

„*Dělení skupinky musí být připravováno již od samotného začátku tím, že o tom budeme stále znovu mluvit a stanovíme si to také písemně jako jeden z cílů. Každý ve skupince by měl osobně poznat a být přesvědčen, že multiplikace (násobení) domácí skupinky je zcela*

normální a přirozený proces“ (str. 59). „Každá domácí skupinka by měla být těhotná vizí „multiplikace“ (násobení) a pak musí dojít k porodu...Postoj vedoucího skupinky je následující. Pokud nebude 100% stát za principem multiplikace (násobení) a žít touto vizí, potom vzniknou problémy, které se přenesou na celou skupinu“ (str. 60). „Jen dělením mohou do skupin přicházet nováčci ...Jen pomocí dělení skupinek může dále proudit Boží síla“ (str. 61).

Jak je vidět, tento tajemný princip multiplikace, tato nosná vize, která je neustále opakována a v myslích členů skupinek posilována, je tím pravým principem růstu sboru a Boží síly. Každou multiplikaci by měl také podpořit krátký projev: „Neměla by tu chybět krátká promluva o „důvěře ve vedení“. Také by mělo být zdůrazněno, jak je důležité, aby se každý a zcela a úplně zapojil do práce své skupinky“ (str. 64).

Plánování multiplikace

Tajemnou multiplikací by mělo být zcela prodchnuto smýšlení každého vedoucího skupinky. Ten by si proto měl vytknout i datum multiplikace a systematicky na ní připravovat svého nástupce. Proto Kuttruff motivuje vedoucího několika otázkami:

„*Kdy by se měla podle tvého vlastního odhadu skupinka multiplikovat a proč?*“

„*Pokud máš již budoucího vedoucího, jak bys ho mohl lépe připravit na proces multiplikace a na jeho nový úkol?*“

„*Co podnikneš, abys kladně připravil svou skupinku na nastávající multiplikaci? Co uděláš, aby členové poznali a zažili požehnání a výzvu, které jsou spojené s multiplikací?*“

Průběh domácí skupinky

Průběh domácí skupinky je striktně definován a časově vymezen. Kuttruff výčtem uvádí jednotlivé části: „*Přivítání – sdílení – ledoborec (cca 10 – 15 minut), Chvály a uctívání (cca 20 – 30 minut), Čas budování – téma (cca 30 minut), čas modlitby (cca 10 – 15 minut), Komunikace vize (evangelizace a přímluvy cca 15 minut).*“ (str. 76)

Ledoborec

Zde se jedná o část skupinky, kde se přítomní snaží „prolomit ledy“ k tomu, aby se členové skupinky mohli uvolnit a sdílet a aby do skupinky mohli být vtaženi i noví členové. Prolomení ledů se dosahuje např. jednoduchou otázkou, na kterou každý jednoduše odpoví. Ledoborec se nesmí týkat znalostí, vědomostí, doktrín a ožehavých otázek. „*Otázky nesmí přezkušovat vědomosti ani zprostředkovávat informace... nedávejte žádné ožehavé otázky ke kontroverzním tématům*“ (str. 77).

Chvály

Skripta stojí na klasickém charismatickém dělení křesťanské hudby na „chvály“ a „uctívání“, přičemž chvály se mj. vyznačují silným hlasem, vedením boje, obdržením požehnání. Uctívání se vyznačuje uvažováním, klidem, obdivem... (str. 83). Autorka přisuzuje chválám velkou moc, píše, že: „*dorůstáme do hlubšího vztahu s Bohem, rozvíjíme větší citlivost na Ducha svatého..., dostaneme měkčí srdce, budeme stále více proměňováni v Ježíšův obraz...*“ (str. 84). Každá skupinka má mít svého „chváliče“, který vhodnou volbou kombinace chval a uctívání vytvoří vhodnou atmosféru k tomu, aby se Duch svatý mohl projevit. „*Je důležité, abys měl dobrou volbu písní. K tomu musíš znát rozdíl mezi písněmi vyznání, odevzdání, chvály a uctívání...Tím vznikne „tok“ – harmonické planutí – a lidé se mohou mnohem lehčeji zaměřit na Boha, otevřít se a dát prostor Duchu svatému – jinak je to jen nahoru a dolů, začít a skončit*“ (str. 85). Autorka je, v souladu s charismatickou teologií

přesvědčena, že chvály umožňují člověku vstupovat do boží přítomnosti: „...úkol spočívá v tom dát lidem možnost vstoupit do boží přítomnosti“ (str. 85).

Čas budování

Nejdůležitější součástí skupinky je návrat k nedělnímu kázání. Na skupince se pracuje již s daným výkladem. Jde o to „předat dál vyložené (kázané) slovo co možná nejvíce osobním a na praxi zaměřeným způsobem“ (str. 92). Cílem je změnit u člověka dosavadní hodnotový systém, k čemuž má dojít tak, že „musíme vytvořit prostor pro silné, dobře zapamatovatelné prožitky, které mohou mít na nás největší vliv“ (str. 92). V Curychu je pro přípravu tématu vedoucími možné použít předem daný psaný koncept kázání. Tyto obsahy však nemají být veřejně dostupné. „Nechtěli bychom, aby tyto stručné obsahy byly již předem rozdělovány mezi členy skupinky...“ (str. 94). Samotné rozebírání tématu na skupince autorka zařazuje do oblasti učení, které se vyznačuje „působením“ a kde se neuplatňuje „žádná logika“ (str. 94).

Jak je vidět, opakovaně se zde klade důraz na vyvolání silného dojmu. Ačkoliv by se mnozí mohli cítit pohoršení, toto je zcela v souladu s postmoderní filosofií lidské percepcce. Ta se velice brání takovým myšlenkovým kategoriím, jako je zkoumání, rozlišování nebo rozsuzování. Nezaměřuje se na validitu myšlenek, ale svoji „pravdivost“ staví na vyvolání silného dojmu. Ačkoliv to jistě není cílem kazatele ani mezipastorů, či vedoucích skupinek, lidé jsou programově vedeni k přijetí názoru, který jim je předložen, aniž by byl tento sám testován, či podroben zkoumání a vlivem uměle vytvořené atmosféry, prožitků a vhodně pokládaných otázek je přítomnými zažit.

Komunikace vize

Jedná se o velmi podstatnou součást domácí skupinky, která je chápána jako tzv. „oikos“ evangelizace. „Oikos“ má v tomto případě znamenat místo, ve kterém se křesťan přirozeně vyskytuje a v rámci něhož se setkává s nevěřícími lidmi. Do „oikos“ tedy patří např. škola, pracoviště, bydliště atd. Každý účastník skupinky si proto vytipuje několik lidí ze svého „oikos“, za které se poté v závěru domácí skupinky s ostatními členy společně modlí a kterým se snaží být svědkem a zvat je na domácí skupinku. Jedná ze bezesporu o praktickou a přirozenou metodu evangelizace. K potížím dochází tehdy, když se tato metoda generalizuje, uvede se jako jediná, příp. se ostatní metody evangelizace zavrhnou jako „agresivní“, či „konfrontační“ a v tomto století již nefungující atp. Ke druhému problému může dojít tehdy, když se podcení důležitost Slova a vědomé rozhodnutí se pro Krista nebo když se bagatelizuje „modlitba vydání se Kristu.“ Křesťanství se tak může mylně chápat jako určitý proces „evoluce“, kdy se nevěřící opakovaně zve do domácí skupinky, a náhle, aniž by to snad sám upozoroval, se z něho vlivem křesťanského prostředí stane křesťan.

Lze se obávat, že výše zmíněné obavy se ve skriptech naplňují. Nelze se ubránit dojmu, že Kuttruff, snaží-li se srovnávat metodu evangelizace „zvěstováním slova“ a metodou „oikos“, metodu „zvěstování slova“ účelně diskriminuje: „Tradiční metoda („metoda kladiva“). Těžiště: rozhodnutí, výsledek, Orientace: SLOVNĚ: sděl přesvědčivě evangelium, Postup, sbližování: KONFRONTACE, Výchozí otázka: Jak mohu tuto osobu přesvědčit, aby se rozhodla pro Krista? Naproti tomu metoda „oikos“ vítězí na celé čáře: „Oikos evangelizace“ Těžiště: učednictví, proces, Orientace: VIZUÁLNĚ: demonstruj prakticky evangelium, Postup, sbližování: VZTAH, Výchozí otázka: Jak může být Ježíš pro tuto osobu plnou otázkou, zranění, radostnou zvěstí“ (str. 126)

V dnešní době, kdy se absolutní pravda, logika a konfrontace řadí mezi pojmy pejorativní a nahrazují se pojmy jako je tolerance, soucit a porozumění, je vidět, že i křesťané smýšlí podobně. Konfrontace a slovní usvědčení člověka je chápáno jako agresivita, „kladivo“ atd. V dnešní době by služba Pána Ježíše a agresivní Petrova kázání, kdy představitele židovského

národa nejméně čtyřikrát obvinil z těžkého hříchu vraždy Krista, byla velice nepopulární. Oba by měli navázat s farizeji neformální přátelský vztah a zvat je na společné večere a přátelská setkání. Avšak hříšníkům zjevně pomohla tvrdá a agresivní slova Jana Křtitele: **Mt 3,7** „*Plemeno zmijí, kdo vám ukázal, že můžete utéci před nadcházejícím hněvem?*“, či podobná Kristova slova: **Mt 23,33** „*Hadi, plemeno zmijí, jak uniknete pekelnému trestu?*“

Není vůbec třeba kritizovat „oikos“ evangelizaci, ale měli bychom si uvědomit, že i ona má své místo a nejedná se o univerzální metodu. Pokud bychom si mysleli, že chozením na skupinku se z pohana stane křesťan bez toho, aby byl konfrontován s „kladivem“ Božího slova, stavěli bychom na politování hodném omylu. Vztahy jsou sice důležitá a mnohdy opomíjená věc, ovšem nelze je postavit nad pravdu a nelze též postavit učení níže než vztahy.

Inspekce

Chod domácích skupinek je čas od času navštěvován inspektory (poradci vedoucích), kteří mají dohlížet, aby skupinky probíhaly v souladu se skripty, mají se poté setkávat v soukromí s vedoucími skupinek a navrhopvat jim své postřehy a náměty, které vychází z odchylek zjištěných od deklarované vize a dbát na provedení náprav. Tito poradci jsou tzv. „prodlouženými rukama“ pastora sboru, kterému např. předávají od vedoucích zjištěná procenta účasti jednotlivých členů a taktéž hlášení o duchovním stavu členů jednotlivých skupinek. Zpětně pak vykonávají delegovanou pastorační činnost, ve které zastupují pastora sboru.

Tito poradci, příp. koordinátoři, vedoucí pásem (vždy dle velikosti sboru), stojí v čelných patrech pyramidy a de facto nahrazují úlohu starších sboru. V mnoha sborech, které přijaly vizi „skupinkových sborů“, zastávají jedny z nejvyšších pater pyramidy svobodné sestry, u kterých se předpokládá nejvyšší loajalita.

Závěr

Skupinkové sbory jistě přináší mnoho pozitivního, o čemž je možné se snadno přesvědčit. Jedná se o zapojení lidí do sboru, navazování užších vztahů a možnost sdílení se na osobní rovině. To ovšem dokáže i spontánní skupinka věřících lidí, kteří milují Pána a stojí si po boku.

Skupinkový sbor má však velkou řadu nevýhod, mezi které patří zejm.:

1. kumulace vedení sboru do rukou jediného člověka stojícího na vrcholu pyramidy a deformovaná učení, která tuto skutečnost ospravedlňují,
2. cílené brždění duchovní samostatnosti člověka a vzbuzení pocitu, že vedoucí a členové sboru jsou údy těla pastora, namísto Kristova (obraz vedoucích, jako prodloužených rukou pastora),
3. oddělení pastora od stáda a ochuzení členů o osobní pastorační (pastor se nyní stává úředníkem, pasoucím stádo prostřednictvím výkazů skrze „Bohem neautorizované“ služebníky),
4. náhrada funkce starších resp. jejich autority různými mezipastory a vedoucími, kteří potřebnou autoritu nemají a vyřazení tak zpětných vazeb a kontrolních mechanismů proti selhání jednotlivce ve vedoucí pozici,
5. učednický princip vyvolávající dojem, že učednictví znamená učení se od jednotlivce, který se do daného člověka „projektuje“ namísto toho, aby k učednictví bylo povoláno celé Kristovo tělo, což znamená, že lidé činí učedníky své, namísto činění učedníků Krista,
6. přeceňování poddanosti a loajality na úkor schopností a duchovních obdarování a z toho plynoucí ordinace mladých žen do vedoucích funkcí,
7. diskriminace tradičních způsobů evangelizace jako agresivních, nedůsledných a překonaných,
8. přeceňování mezilidských vztahů a psychologizace křesťanství zavánějící pozitivním myšlením,
9. téměř magická víra ve vizi multiplikace, která působí dojmem, že už samotná víra v multiplikaci a její opakované zdůrazňování způsobí růst sboru,
10. růst sborů do velikosti megasborů, dosahujících počtu členů na úrovni běžných denominací, což vede k pocitu falešné soběstačnosti a oslabuje existenci denominací, zastřešující jednotlivé sbory.